Štev. 68. V Ljubljani, dne 9. oktobra 1907. Leto I.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA CELO LETO 8 K, ZA POL LETA 4 K, ZA ČETRT LETA 2 K. V LJUBLJANI S POŠILJANJEM NA DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROCBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Deželni zbor kranjski.

Nečastne smrti je umrl deželni zbor kranjski. Vsled prejšnje klerikalne, poznejše liberalne obstrukcije je bil obsojen k popolni nedelavnosti. Neizmerno škode je napravila obstrukcija deželi Kranjski. Njene že itak ob robu prepada se nahajajoče finance so se vsled samopašnosti strankarske politike, če mogoče še poslabšale. Boj med obema strankama je končno tako podivjal, da je bilo prevideti, da kakega rednega zborovanja ni več mogoče. V stari zbornici sedeči poslanci so tej zbornici odvzeli značaj parlamenta. Zato je vlada sklenila, da dež. zbora ne skliče več, ampak pusti, da mu mine zakonita doba. Umrl je življenjske oslabelosti.

Te dni je šel dež. predsednik Schwarz na Dunaj in vso verjetnost so nosile na sebi vesti, ki so vedele povedati, da je bil na Dunaju tudi v zadevi dež. zbora. Volitve so pred durmi. Vprašanje je le, ali bodo še pred novim letom ali po novem letu meseca prosinca. Pripraviti se je treba nanje.

Kakšna bo podoba nove zbornice? Kaj pričakujejo stranke od nje? Kurija veleposestnikov ostane neizpremenjena, to je gotovo. Ako ji pridružimo še poslanca mestne skupine Kočevje-Ribnica, tedaj je število nemških poslancev popolno. Narodno-napredna stranka upa ohraniti svojo pozicijo. Posrečiti se ji utegne, da s pomočjo socialnih demokratov pridobi zopet idrijski mestni mandat. Baje je kandidat učitelj E. Gangl. Zato pa se po pravici boji narodno-napredna stranka, da izgubi vipavski (Božič) kmetski mandat. Tudi število poslancev te skupine ostane torej previdoma neizpremenjeno. Seveda je pri tem upoštevati, da se vrše volitve še na podlagi starega volilnega reda in da so volilni upravičenci le privilegiranci. Ob splošni volilni pravici bi se število poslancev te skupine prejkone skrčilo. Že zategadelj morajo biti proti splošni volilni pravici, četudi se navidezno bore za njo; toda bore se s hrupno obstrukcijo, ki razpravljanja o premembi volilnega reda sploh ne pripusti. Nasprotno pa bodo klerikalci, Slovenska ljudska stranka, napeli vse sile, da potisnejo število poslancev narodno-napredne stranke v absolutno manjšino. To pa je boj z mlini na veter, ne zategadelj, ker bi morda ne bilo mogoče, ugrabiti narodno-napredni stranki še kak mandat, ampak ker so poslanci narodno-napredne stranke že danes v absolutni manjšini, vzlic temu pa so dokazali, da jih je zadosti, da ovirajo vsako delovanje dež. zbora — s hrupno obstrukcijo. Ali dela tako obstrukcijo 9 ali pa samo 7 poslancev, je končno vse enako. Vendar kakor kažejo vsi znaki, se bo S. L. S. v tem volilnem boju z vso silo vrgla tudi na mestno skupino računajoč pri tem z vso mirno gotovostjo, da so ji vsi kmetski mandati gotovi, da torej tukaj ni treba izgubljati močij. Pustimo jo v tej gotovosti, čestitke pa naj si prihrani za dobo po končanem volilnem boju. Dosti izpremenjenega lica torej nova zbornica ne bo kazala. Tudi kake nove ne bodo zapeli.

Na dnevnem redu bo ena prvih točk izpremenba deželnega reda in deželnega volilnega reda. Začeli bodo tam, kjer so v stari zbornici jenjali. Izpremenba deželnega reda je potrebna. Tej se ne morejo ogniti niti Nemci, ki bi najraje ohranili vse pri starem. Zato si bodo skušali tudi po novem dež. redu svoje stališče kolikor mogoče zagotoviti. Če že večjega števila ne, pa vsaj sedanje število svojih mandatov hočejo imeti in si zasigurati za dogledne čase. Klerikalci nameravajo s povišanjem števila kmetskih mandatov povečati svojo lastno moč v zbornici. Zamorejo pa to storiti le s pomočjo — Nemcev. Nemci in klerikalci so torej navezani drug na druzega, kajti za uslugo bodo klerikalci morali Nemcem dati protiuslugo — in ta je ohranitev veleposestniške, sedaj nemške kurije. Da ne bi bilo liberalne obstrukcije, bi Nemci in klerikalci tako izpremembo dež. reda potemtakem prav lahko dosegli, ker imajo v vsakem slučaju od sedanjega dež. reda zahtevano kvalifikovano večino za se. Za to pa je težko misliti na redno delovanje nove zbornice. Čut samoohranitve bo tudi v novi zbornici poslancem narodno-napredne stranke potisnil v roke orožje — obstrukcijo. Proti njej izvojevati izpremembo dež. reda se vidi skoro nemogoče; le po dveh potih bi bilo to mogoče: ali obstrukcijo zlomiti siloma ali pa octroi,* to je, da bi vlada dež. zbor razpustila ter sama brez prejšnjega sklepanja deželnega zbora upeljala nov deželni red, na podlagi katerega bi se vršile potem nove volitve. Do enega teh izhodov bo prišlo prav gotovo ob sedanjem razpoloženju v obeh sovražnih taborih.

Vse drugače bi bilo, ako bi obe slovenski stranki v dež. zbornici v tej točki postopali edino, s prvim in glavnim namenom, iztisniti iz kranjske deželne zbornice tujca — Nemca ter mu dati le toliko pravice, kolikor mu je gre po razmerju števila prebivalstva. Splošna in enaka volilna pravica bi nam tak praviten dež. red gotovo prinesla in zato bi morala biti načelna in dosledna zahteva obeh slovenskih strank po splošni in enaki volilni pravici. Za njo bi se morali boriti z vsemi parlamentarnimi sredstvi. Vemo sicer, da proti kuriji veleposestnikov rednim parlamentarnim potom tega ni mogoče doseči, ker Nemcem je samo treba zapustiti zbornico, ki potem ne more več pravilno sklepati o izpremembi dež. reda. Končno bi tudi v tem slučaju prišel octroi, ki bi pa napram neizprosnemu stališču obeh slovenskih strank moral prinesti le splošni in enaki volilni pravici jako blizu stoječ deželni red. Pridobitev bi torej bila in do popolne pravice bi bil samo še en korak, ki bi ga pa nova zbornica potem z lahkoto zamogla prestopiti. Seveda bi vlada skušala ohraniti veleposestniško kurijo, to samo zategadelj, ker je ta kurija nemška; toda enega ne zabimo, ta kurija je danes še nemška, le vprašanje časa pa je, koliko časa še ostane nemška. Diferenca ni več tako znatna in manjša se od dne do dne. Tu zastavimo svoje sile, tu je polje, kjer lahko složno delamo na iztrebljenje vsega plevela, ki brani v prvi vrsti našo rast in naš procvit. Ne bodimo šalobarde!

* Beri: oktroa.

Politični pregled.

Nagodba sklenjena.

Boj za nagodbo, ki se je bil z nenavadno vztrajnostjo z obeh strani, je končan, nagodba je sklenjena; pod kakimi pogojil sicer še ni gotovo, ker avtentičnega poročila še ni, ampak samo naslednje poročilo c. kr. telegrafičnega korespondenčnega biró v Budapešti z dne 5. oktobra:

„Obe vladi sta se danes popoldne po večurnem pogajanju zedinili glede glavnih spornih točk nagodbe. Raditega bo sedaj mogoče, celo vrsto važnih, dosedaj še nerešenih podrobnih vprašanj definitivno rešiti, kar bo trajalo več dni. Upati je, da se bodeta tozadevna državna predloga tekom prihodnjih dveh tednov predložila obojestranskima parlamentoma. Z ozirom na to so se vsi udeleženci s častno besedo zavezali, da ne izdajo vsebine sklenjenega dogovora.“

LISTEK.

Ljubezen.

Spisal B.

(Dalje.)

Nato je za trenotek molčala in pričela zatem spraševati po trgovini, po očetovem zdravju in po mrtvi materi.

„Jaz mislim, da je pri vas deloma težko brez ene same domače ženske. Ampak kaj ne, gospod Meglič, vi imate že tako izbrano nevesto?“

Na njenem obrazu je odseval zelo prijazen nasmeh, in glas, in glas sam je zvenel nenavadno materinsko.

„Nimam“ — je odgovarjal skoro v zadregi in potem popravljal: „Imam, ampak vse skupaj je šele hipoteza. Menda je usojeno tako, da je človek v mladih letih vsaj nekoliko fantasta. Sanja o bodočnosti, snuje načrte, takointako sklepa, ampak stari ljudje pravijo, da je resnica vedno drugačna kot sanje.“

„Ja“ — se je smejala vdova — „kakor pride, a gotovo je, da je človek s tem vedno najbolj zadovoljen, česar si želi.“

Meglič je nato nekoliko pomišljal, obraz se mu je bil zresnil, in ko je pričel zopet govoriti, je bilo njegovo lice skoro bledo.

„Glejte“, — je rekel — „kako sem jaz to mislil! Jaz sem menil namreč — oprostite, da je moja drznost tako velika — jaz sem menil poročiti vašo hčerko.“

Meglič je bil nekoliko nervozen menda, vdova je molčala in gledala nekam proti oknu, ampak njen obraz je bil prijazen.

„Vidite“ — je nadaljeval — „in zdaj sem se na te misli tako privadil, da so mi tako potrebne, kakor n. pr. voda, kakor zrak. Jaz mislim, da nima brez Berte zame življenje nobene bodočnosti“

Ko je to povedal, se je pomaknila vdova bližje, prijela ga je za roko in govorila potem z njim prav kot mati.

„O, dobro je“ — je rekla kolikor mogoče prijazno — „mene to zelo veseli. Samo Berta je še mlada, otročja nekoliko, ampak jaz mislim, da bo to lahko uravnati. — Danes ostanete pri nas pri večerji, ali ne?“

Meglič se je potem opravičeval in obljuboval, da bo storil to drugič. Obenem je vabil, naj ga obiščeta Berta in mati v najkrajšem času na domu in vprašal naposled po Berti.

„Menda je v vrtu“ — je rekla vdova, vstala izza mize, pozvala služkinjo in ji velela privesti Berto. Ta je prišla kmalu; v lica je bila nenavadno rdeča, na sebi je imela svetlo rožnato obleko, na prsih rdečo rožo in sopla je zelo globoko.

„Tako sem tekla“ — je pravila med odmori, ponudila roko in bila v skoro vidni zadregi.

„Sedi“ — ji je rekla mati prijazno in pripovedovala potem, da jo Meglič snubi.

Ko je Berta to čula, je pobledela nenadoma, postala je zamišljena in nekako čudno trudna.

III.

Nekaj dni po tistih dogodkih se je poslavljal in odpravljal na pot slikar Gorjup.

Popoldne je bilo mirno in tiho, jesensko solnce je sijalo skozi okno in nekaj njegovih medlih žarkov je trepetalo baš na tisti mizi, okrog katere so sedeli vdova, Berta in slikar. V steklenici se je svetilo rumeno vino, vdova je vstala včasih, natočila po kozarcih, ponudila slikarju krožnik s slaščicami in pripovedovala potem o tujini. Pravila je, da je bila že parkrat v Benetkah in da je bila enkrat že celo v Carigradu. Opisovala je turške nošnje, minarete, Turkinje in naposled pse, ki se nahajajo tam v velikih množinah.

Ko je odšla iz sobe, je sedel slikar k Berti, ki je sedela na zofi, in jo prijel za roko.

„Kadar se vrnem“ — je rekel — „bo tičal na tej roki že majhen gladek prstan. Gospa boš takrat, Berta, in če se ti bo ljubilo, mi boš povedala marsikaj zanimivega iz zakonskega življenja. To je namreč imenitna reč, domo-

Iz tega poročila se torej ne more nič gotovega glede vsebine nagodbe sklepati, vendar pa iz informacij, katere so razni udeleženci podali še med pogajanjem, lahko toliko posnamemo, da avstrijska vlada ni popustila Ogrom, kakor druga leta.

Nova nagodba bo potrdila in nadaljevala carinsko in trgovinsko pogodbo in bo določila avtonomni avstrijski in avtonomni ogrski carinski tarif.

Glede kvote se domneva, da je ogrska vlada privolila v zvišanje iste na ta način, da bo Ogrska plačevala 36%, Avstrijska pa 64%.

Bančno vprašanje se v nagodbi ne bo rešilo. Bančni privilegij ugasne šele leta 1910. in se bodo pogajanja z banko začela šele potem, ko bo ista za obnovitev privilegija prosila, kar se zgodi prihodnje leto. Določile pa so se baje varstvene klavzule glede jednotnosti valute.

Posebne važnosti za nas Jugoslovane pa je vprašanje železniške zveze Dalmacije z Avstrijo, katero se je rešilo zelo ugodno za Dalmacijo, ker se je Ogrska zavezala, da ne bo ovirala zveze dalmatinskih železnic z avstrijskimi preko Hrvatske in bo napravila potrebne zveze.

Glede vžitnine se je določilo, da bodo odmera davka, davčni objekti in davčni subjekti in sploh vsi osnovni predpisi glede vžitninskega davka v obeh državah enaki; višina davka pa se bo primerno potrebam obeh državnih polovic samostojno uredila.

Zadnjo besedo o tej stvari z avstrijske strani ima seveda naš državni zbor, in tam se bo videlo, kake koristi ima nagodba za nas in kake za Ogre.

Rusija.

Rusija se bo morala konštitucionelno vladati, o tem ni nobenega dvoma več: prej se tudi silno žalostne notranje razmere gotovo ne bodo poboljšale, in duma se vendar ne bo mogla vedno razpuščati; ako bo ruska vlada hotela razpustiti tudi tretjo dumo, katera je vendar na podlagi skrajno reakcionarnega volilnega reda sestavljena, potem ne more v dogledni dobi pričakovati, da se vrne mir in red v državo. V političkem oziru je silna uradniška korupcija, ki je bila na vseh poljih brez kontrole, že rodila žalostne sadove za Rusijo: nesrečna vojska z Japonsko, zmanjšanje vpliva na Daljnem vztoku in pogodbe z Angleško in Japonsko, s katerimi si je morala Rusija pustiti zvezati roke v vsej Aziji; na drugi strani pa je Rusiji skoraj nemogoče postalo, najeti si posojila, ker so države z ozirom na trajno revolucijo v Rusiji skrajno previdne postale.

Tako se je že pred nekaj meseci ponesrečil tozadevni poskus na Francoskem in ravno tako ni imelo zadnje potovanje ruskega finančnega delegata Višnegradskija v Pariz za najetje posojila v znesku 110 milijonov rubljev nobenega uspeha. Rusija je bila pripravljena zastaviti dohodke severnodonske železnice v varstvo posojila, toda francoski finančni minister Caillause je izjavil, da sklene omenjeno posojilo le pod tem pogojem, da bo državna duma tako posojilo kakor tudi zastavo akcij donske železnice odobrila. Na tak način bo Rusija, ako noče državnega bankerota, vendar le primorana, ljudstvu dati primerno zastopstvo pri zakonodajstvu in finančni kontroli.

Kar se pa tiče ruske zunanje politike, se bo ista v prihodnje menda še bolj na Nemčijo naslanjala; saj drugače se ne da tolmačiti odločba vojnega ministrstva, da se bodo trdnjave na ruski zapadni meji, namreč Libava, Sveaborg, Dünamünde, Batum in Kerč, in skoro gotovo tudi Varšava, opustile. Obrežnih trdnjav bo v bodoče samo troje, in sicer Kronštat za baltiško, Sebastopol za črnomorsko in Vladivostok za vzhodno-azijsko brodovje. Te tri pa se bodo znatno utrdile in posebno pri zadnji se bodo porabile vse iznajdbe, katere so se storile v zadnjih letih na tem polju.

Rusko-bolgarska vojna konvencija?

Kakor poročajo belgrajski listi, se je sklenila za časa bivanja velikega kneza Vladimira povodom jubilejne slavnosti v Soflji med Bolgarijo in Rusijo tajna pogodba, ki bi Rusiji za slučaj vojne s Turčijo zasigurala pomoč Bolgarije, za kar bi se zadnja oškodovala z deloma pridobljenih dežel. Zato pa naj Bolgarija že sedaj podpira rusko politiko na Balkanu in v prvi vrsti uduši delovanje ustaških čet v Macedoniji. Rumunska bi v slučaju vojne ostala nevtralna.

Da je obisk velikega kneza Vladimira v Sofiji imel tudi političen pomen, je gotovo; manj verjetno pa je, da bi se bila že sedaj sklenila kaka tajna pogodba, ker moderna diplomacija se tajnih pogodb le v redkih slučajih posluži raditega, ker se njih vsebina prej ali slej vendarle izda in potem tozadevnim državam samo težkoče napravlja.

Grške spletke v Macedoniji.

Kakor znano, poslali sta Avstro-Ogrska in Rusija v zadnjem času nekaka navodila na dvore v Belgrad, Sofijo in Atene. Medtem ko sta bili prvi dve zmerni, je bila nota na naslov grške vlade jako ostra, ker se je na merodajnem mestu vendar enkrat že sprevidelo, da v prvi vrsti ravno Grška podpira roparsko gibanje v Macedoniji in hoče v škodo drugih narodnostij svoj vpliv v južnih vilajetih macedonskih razširiti. Dognalo se je tudi, da izvršujejo grški častniki na turško-grški meji policijske posle in olajšujejo kot šefi policije vpade grških čet v turško ozemlje, predvsem kapitan Esperidis v grškem mejnem kraju Trikala. Slednjič se je tudi dokazalo Grški, da se uvoz orožja iz grškega ozemlja v turško v zadnjem času jako množi.

Grška vlada oficielno sicer taji, da je sprejela kako ostro pisano noto, vendar pa so vladni krogi zelo pobiti, ker so še vedno upali, da se bo Evropa še nadalje pustila slepiti glede razmer v Macedoniji in verjela grškim bajkam o premoči grške narodnosti in kulture v Macedoniji.

Maroko.

Mirno teko dnevi v severni Afriki brez kakih posebnih sprememb, vse čaka, vse je napeto, kaj prinese usoda sama. Govorilo se je že mnogo in pisalo, da bo vojska sploh končana, ker si narodi sami žele miru, da se zopet povrne prejšnje prijetno življenje.

Zato je nebroj rodov že poslalo v francoski tabor svoje odposlance, ki prosijo Francoze miru, zaščite in jim dajejo odličnejše svojce v poroštvo. Večinoma so to plemena ob obali morja ali pa v bližini, kjer imajo Francozi svoje tabore.

Vendar k resnemu miru nikakor noče priti in to vidijo vsi tabori; zato se sedaj skrbno pripravljajo za zimo. Ker je nastopilo tudi nekoliko bolj neugodno vreme, še bolj pospešujejo in hite s svojimi utrdbami Francozi in Maročani. Dovažajo živil, streliva, orodja in potrebne priprave, ki jih rabijo za svoje krvoprelitje in morenje. Sultan Abd-el-Azis si beli glavo, kako bi zopet povrnil deželi prejšnji mir in kako bi zopet nemoteno sedel dalje na vzvišenem vladarskem prestolu. Zato je poskusil srečo v diplomaciji, poslal je obvestilo v francoski tabor, da bi rad sam govoril s francoskim ministrom in ž njim razpravljal o potrebni reformi, zato ga pa vabi, naj ga obišče v njegovem začasnem bivališču. Od začetka se ni vedelo, je-li sprejme francoski dostojanstvenik to prevljudno povabilo vladarja Mavrov, sedaj pa poročajo pariški listi, da je Regnault sprejel ponudbo in da obišče v družbi z generalom Lyantey-jem sultana v Rabatu. Listi ugibljejo različno in govore o gotovih uspehih, ki jih s tem doseže Francoska. Protisultan Muley-Hafid se tudi noče kazati neprijatelja Francozom, kar je pokazal očividno, ko ni hotel za svojega poveljnika postaviti moža, ki iz cele duše mrzi Evropejce. Nekateri namigavajo, da mu celo diši prijateljstvo s Francijo. Za sedaj seveda pomnožuje svoje čete in ima neverjetno mnogo uspeha pri svojem nabiranju. In ker že sedaj razpolaga s precejšnjo armado, ima to še večjo privlačno silo in ljudstvo je povsod navdušeno zanj. Kaj pravzaprav namerava s svojo armado, kakšni so prvi njegovi nameni, se ne ve. Večina je mnenja, da udari na sultana in se tako znebi glavnega nasprotnika; s Francozi bi stopil pa v pogajanje in bi skušal celo stvar potom dogovora poravnati. Zato pa tudi vse najbolj njegovo delovanje zasleduje in nestrpno pričakuje, kaj najprej ukrene.

Francozi čakajo mirno v svojem gnezdu, Kasablanki, kjer si delajo priprave za zimo. Domov pošiljajo le vesela poročila in kakor je videti iz njihovih vesti, jim mora iti zelo gladko, samo s Španijo si niso kaj preveč na roko, ker je baje slednja že parkrat protestirala proti početju Francozov. Tudi ni Francozom dobrodošla tihotapna trgovina z orožjem, pred katerim imajo kljub svojemu junaštvu strah, in zato so že odposlali par ostrih not glede tega trgovanja. Se je pač težko vojskovati v svojo korist, obenem pa vstreči Španiji in Nemčiji. Kakor je torej videti, klanja še ne bo kmalu konec, zima bo služila le kratkemu odpočitku in odmoru, da se pozneje tem grozneje nadaljuje.

Dnevne vesti

domače.

— **Osebne vesti.** Sodni pristav pri najvišjem in kasacijskem dvoru na Dunaju dr. Gojmir Krek je imenovan za svetovalnega tajnika. — Dosedanji ravnatelj višje dekliške šole v Ljubljani je odložil ravnateljstvo, katero prevzame profesor Ivan Macher.

— **Gnezdo nemškega nacionalizma** v Ljubljani je kurilnica na postaji državne železnice. Iz samonemških napisov se da sklepati, da se nahaja človek na kaki pruski postaji in samo iz slovenskega napisa „Ne sprejme se nobenega delavca“ se da sklepati, da so slovenski delavci na slovenski zemlji po mnenju železniške uprave tujci, in da morajo vsa službena mesta, izvzemši par dninarskih, biti zasedena od hajlovcev. Ali bi ne bilo umestno, da bi posvečevalo naše časopisje malo več pozornosti temu vsenemškemu brlogu. Derschattovi hlapci uganjajo uprav lopovske nasilnosti in skrajni čas je, da se tem pritepencem posveti tja, kamor spadajo. Sploh se vrši pri vseh državnih oblastih in upravah v zadnjem času toliko nasilstev in napadov na naše narodnostne pravice, da vzbuja v človeku sum, da so vse germanizatorične tendence teh oblasti in zavodov v tesni medsebojni stiki in pod enotnim vodstvom gotovih germanov v kazini in pri deželni vladi. Zato pozor!

— **Potreba nemških šol med Slovenci,** katero naši Nemci tako silno poudarjajo, se kaže najlepše v Vojniku pri Celju. Kakor poroča „Slov. Narod“ so vstopili v prvi razred tamošnje nemške šole celi štirje učenci! Ljudstvo se je začelo zavedati, kaj je prav in kaj ne, katera šola je mladini v korist in katera v kvar. Slovenska šola v Vojniku je vsa prenapolnjena in se je letos razširila v šestrazrednico.

— **Najnovejše nasilje deželne vlade** se je pokazalo v polni luči na Jesenicah, kjer je imenovala vlada začasnim komisarjem v vodstvu občinskih poslov pangermana Antona Luckmanna! Vlada je storila ta najnovejši napad na našo narodno posest z največjo ravnodušnostjo, ker ve, da se ji ni treba bati nikogar; zlasti ker sta si obe slov. stranki v najhujšem nasprotju. Sploh bo treba posvetiti v ljubljansko vladno poslopje, v ta najnovejši ponemčevalni zavod! Zadeva I. drž. gimnazije v Ljubljani, imenovanje na Jesenicah in vrsta drugih nasilstev, so dejstva, da smo dobili v deželni vladi, ki je pravcata podružnica „Südmarke“, svojega najljutejšega nasprotnika v deželi. In temu nasprotniku boj do noža!

— **Na veselici pevskega društva „Ljubljana“** ki je sicer jako lepo uspela, so izdali tudi šaljiv list „Raglja“. Namen ji je bil, nasprotnike „Ljubljane“ in pa svoje „politične“ nasprotnike jasno ošibati. Med dotične „dovtipe“ pa je prišla tudi dogodbica povsem privatnega značaja, ki smeši g. B. Drenika tako kot zasebnika kakor kot načelnika ljubljanskega „Sokola“. Gotovo je, da ta stvar kot produkt neke osebne mržnje ni spadala v „Ragljo“. Odgovorni urednik „Raglje“ A. Volta je moral kaznjivost svojega početja občutiti na svojem obrazu. Zadoščenje si je poiskal g. B. Drenik sam. Tak način zadoščenja, dasi bi ga bilo sicer obsojati, pa je ob danih razmerah skoraj smatrati dopustnim kot čin samoobrambe in samopomoči, kadar napadenemu ni na razpolago drug način, dobiti zadoščenje za kruto žalitev. Zato le svetujemo odgovornemu uredniku „Raglje“, naj se zahvali za vdarce pri dopisniku dotičnega osebnega napada.

— **Pozor slovenski abiturijenti!** Po regulaciji plač pri južni železnici bo šlo veliko uradnikov v pokoj. Južna železnica bo rabila približno 300 novih uradnikov. Južna

---

vina je, v katero plovemo počasi vsi razen redovnic in redovnikov in spakedranih filistrov.“

Ko je čula Berta te njegove besede, ji je bilo skoro neprijetno.

„Ob slovesu“ — je rekla — „ko odhajaš, pa se norčuješ. Ti si čuden človek, neprijeten cinik si . . .“

„In tako naprej“ — jo je prekinil. „Pustimo odrejevanje! Ti postajaš sentimentalna in odkod prihaja tvoja sentimentalnost? Ali iz žalosti po meni, ali iz hrepenenja po Megliču?“

Berta je umaknila svojo roko skoro ogorčeno, zamislila se je, potem se je naslonila na zofi nazaj in zakrila z rokami obraz.

„Ah“ — je pričela po daljšem odmoru — „jaz sem mislila te dni, da bo to vse drugače. Da boš ti ostal zdaj tukaj, da boš govoril z mano . . . Zakaj si me varal, Milan?“

Vprašanje je bilo izrečeno z očitajočim povdarkom, Berta je nalahko vzdihnila in segla potem z levico v žep po robec.

„Nihče ni varal“ — je rekel Gorjup — „ne jaz, ne ti, ampak življenje, ki je velik goljuf.“

Žarek, ki je trepetal še prej na mizi, se je umaknil na tla in se pomikal od tam vedno boljinbolj proti steni. Skozi okno se je videlo jesensko solnce, ki se je dotikalo že gor in se nižalo in polagoma skrivalo za njihove vrhove, ki so se svetili v rdeči luči kakor daljni plameni. Menda je bil sneg po njih, menda led, ki se je iskril v tako živi luči.

Zunaj po hodniku so se začuli včasih koraki mlade služkinje, ki je hodila naglo in veselo in pela spotoma zaljubljene pesmi.

Berta je bila umaknila roke od obraza, sklenila jih je v naročju, nagnila nekoliko glavo in gledala skoro topo predse.

„Ti me nisi ljubil?“ — je vprašala po dolgem času čisto zamišljeno in dvignila počasi oči.

Slikar je pogledal vanjo, po njegovem obrazu je bil razlit nekako ironičen izraz, njegove besede so bile resne in skoro ostre.

„Zdaj je vse eno“ — je rekel. „Ali sem te ljubil, ali te nisem ljubil, ali te ljubim, ali te ne ljubim, zdaj je to čisto vseeno. In zato, Berta, recimo takole: Jaz te nisem ljubil!“

Berta je nato vstala nekoliko vznemirjena, stopila je k oknu in gledala v daljavo: tja nekam, kjer je bilo že zašlo solnce, in so se svetili gorski vrhovi kakor daljni plamteči stolpi.

Potem je vstopila vdova, in ko se je delal mrak, se je slikar poslovil in odšel. Med večerjo je Berta potem molčala, njen obraz je bil bled in oči skoro motne.

(Sledi.)

železnica teče skoro skozi ves slovenski svet in nam v narodnem oziru lahko ali mnogo škoduje ali pa koristi. Veliko slovenskih abiturijentov dobi sedaj lahko mesto pri tej železnici in ostane tako v neposrednem stiku s svojim narodom. Plače so sedaj tako vravnane, da so akademiki s svojimi študijami še na slabšem kot oni, ki vstopijo takoj po maturi k južni železnici. Vzeli bodo veliko novih uradnikov in zato je dolžnost slovenskega časopisja, da se to objavi splošno, da zvedo tudi taki, ki so dokončali prostovoljsko leto pri vojakih. Ako se ne oglasi dovolj slovenskih prosilcev, bodo poplavili naše slovenske kraje nemški uradniki in delali dalje krivico slovenskemu jeziku in narodu.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** razpolaga z večjim številom računskih listkov za gostilničarje in trgovce z napisom: „Mal položi dar domu na altar“, 2 vinarja se vračunita za „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Narodni gostilničarji in trgovci bi z uporabo teh listkov zdatno koristili našim slovenskim namenom, zato se pa nadejamo, da si jih naroče v pisarni „Družbe sv. Cirila in Metoda“ vsi, ki mislijo in čutijo narodno.

— **Za pospeševanje koristi trgovcev in obrtnikov** se je ustanovila te dni v Ljubljani trgovsko-obrtna zadruga. Načelstvo tega novega denarnega zavoda je v svoji prvi seji izvolilo soglasno g. Andreja Šarabona, trgovca v Ljubljani za predsednika. Med trgovstvom in obrtništvom vlada živahno zanimanje za ta zavod.

— **Zimski kurzi za stavbene obrtnike,** to je za zidarje, tesarje in kamnoseke na c. kr. umetno obrtni strokovni šoli v Ljubljani se prično v ponedeljek, dne 4. novembra. Vsak kurz obsega tri zimske petmesečne tečaje. Obiskovalci se morajo izkazati s starostjo 18 let in učnim spričevalom dotične obrti. Natančna poročila daje ravnateljstvo. Naše obrtnike te stroke opozarjamo na te tečaje, ki so jim v veliko korist.

— **Novo uniformo dobi infanterija.** Mesto sedanje temnomodre barve se uvede siva obleka, kakršno imajo lovci in pijonirji. Ta barva je najbolj prikladna okolici in je nasprotnika vsled tega mnogo težje zaslediti. Seveda se bodo izvršile te izpremembe le polagoma. Poleg tega nameravajo tudi ostalo vojaško opravo bolj prikladno in primerno napraviti.

— **Iz Loškega potoka 7. oktobra 1907.** (Dopis.) Že ves teden imamo deževje. V nedeljo zjutraj pa pravi sodni dan. Grom, tresk in dež, da kaj tacega stari ljudje ne pomnijo, trajal je pozno v noč. Vasi Travnik, Retje, Srednjavas in Šegovavas so preplavljene, osobito prvoimenovani spremenjeni sta v jezero. — Kaj pa zdaj? Pomanjkanje in draginja delavcev poletu ob času dela je pri nas sploh. Z velikim naporom smo obdelali polje — tolažili se pa, da s pridelki preživimo sebe in žival čez zimo. Pa oj groza! Hipno nam je vse uničeno. V nedeljo so se odprli vsled silnega gromenja hudourniki in voda je tako narasla, da je polje z vsemi jesenskimi pridelki (zelje, pesa, repa, koleraba, tudi pozno žito, ki je bilo shranjeno v ostrnicah) prišlo pod vodo. Ker je voda nenavadno narasla, prišla so tudi poslopja v vodo. Ljudje so se morali umakniti, živino potisniti k sosedom, na skednjih pa je ostalo seno, ki je nekaterim posestnikom popolnoma uničeno. Posamezniki imajo po 500 K škode. Vse škode pa danes ne moremo ceniti. Ceste in pota so tu tako razdrapane, da ni mogoče redno prevažanje. — Prosimo pomoči od zunaj. Prosimo vse, ki so dolžni, ali pa hočejo kaj pripomoči. P r i z a d e t i k m e t j e.

— **Vsled neprestanega deževanja** so nastale po raznih krajih povodnji in nevarnost je bila velika, da odnese voda ljudi in živino, tako na Notranjskem in Gorenjskem. Tudi ljubljansko barje je večinoma pod vodo in vsak promet nemogoč. Škoda bo precejšnja, ker so poljski pridelki, kar jih je zunaj, preplavljeni in bodo jeli vsled mokrote gniti.

— **V štajerskem deželnem zboru** so zapustili Nemci, tudi klerikalci in socialni demokratje, dvorano, ko je čital slov. poslanec dr. Hrašovec slovensko interpelacijo! In to se je zgodilo v zastopstvu dežele, ki je na tretjino slovenska. Umestno bi bilo, da se vrne v kranjskem deželnem zboru našim Nemcem milo za drago.

— **Narodna stranka na Spodnjem Štajerskem.** V nedeljo (6. oktobra) je zboroval odbor za Maribor in okolico v Narodnem domu v Mariboru. Kljub slabemu vremenu se je zbralo mnogo zborovalcev, ki so določili stalne odbornike in svoj delokrog. Zbrali so se možje, kateri res mislijo delati za narodni blagor in napredek slovenskega naroda na Štajerskem in ne lovijo osebnih koristi. Zborovanje je vodil dr. Kukovec.

— **Mariborsko moško učiteljišče in nemški narodni svet.** Mariborski mestni očetje kakor tudi člani nemškega narodnega sveta za Spodnje Štajersko sklepajo razne proteste zoper morebitno imenovanje slovenskih kompetentov za mariborsko učiteljišče. Zadnja „Marburger Zeitung“ prijavlja zopet tak protest ter se zaletuje v ravnatelja Schreinerja in ga imenuje najbolj fanatičnega voditelja Slovencev. O t i u b o g i S c h r e i n e r, k a k o p o n e d o l ž n e m t i t o o č i t a j o! — Njegovi nemški ljubljenci Ibler, Kren itd. naj bi mu bili vsaj toliko hvaležni, da bi povedali svojim ljudem, da si boljšega ravnatelja ne morejo želeti, k a k o r j e r a v n o r a v n a t e l j S c h r e i n e r z a N e m c e. Morda pa Nemci zato tako kričijo, da bi spravili na za Slovence namenjeni zavod več Nemcev, da bi se vsem tako dobro godilo kakor se je dr. Iblerju. Dolžnost vseh slovenskih poslancev je, da povdarjajo na pristojnem mestu potrebo slovenskih učiteljev na za Slovence namenjene zavode. Znano je, da napreduje germanizacija na mariborskem učiteljišču in da se nemški učenci nasproti slovenskim ne vedejo taktno, ker vedo, d a s e j i m n i č n e z g o d i.

— **Na mariborskem moškem učiteljišču** traja pouk že tri tedne in še vedno manjkajo trije učitelji. Nemci bi na svojih zavodih ne trpeli kaj tacega. Tu pa morajo izpolniti njih ure slovenski učitelji. Ti naj pa vlečejo!

— **Na deželnem nemškem učiteljišču v Mariboru** se je izdala letos parola, da se ne vzprejemajo več učenke, ki navedejo slovenščino za materinščino. In ta zavod vzdržuje dežela. kjer je dobra tretjina slovenskega prebivalstva. Slovenski narod, kam jadraš?

— **Za slovensko učiteljišče v Gorici** se izjavlja socialnodemokraški poslanec Pittoni v imenu socialnih demokratov in sicer zato, ker je Gorica po eni tretjini slovenska.

— **Vinska trgatev** na Goriškem in na Krasu se je pričela minoli teden, kakovost je izborna in boljša od lanske. Pridelalo se je na Krasu nekaj manj kot lani, ker je precej suša škodovala. Cene vina so zmerne.

— **Strela je ubila** v Bukovici na Goriškem kmeta Ivana Krpana, ko je stal med vežnimi vrati.

— **Žrtev poklica.** V ponedeljek zjutraj je peljal stražnik Černek v Trstu nekega kaznjenca ob morskem obrežju v zapore v ulici Tigor. Pri molu sv. Karola je kaznjenec ubežal in skočil v morje. Takoj mu je sledil Č e r n e k v vodo, kjer se je pričel med obema ljut boj. Dasi je prihitelo stražniku več ljudi na pomoč, je utonil in rešili so le kaznjenca.

— **Nesreča pri mlatenju.** V šentviški okolici na Koroškem je pri posestniku Sedlarju, kjer so mlatili žito z mlatilnico, delala tudi 13 letna Marija Janšec, katero je pa po njeni neprevidnosti zgrabil stroj za lase in jej v trenutku potegnil z njimi vso kožo z glave. Revici pa niso niti zdravnika preskrbeli.

— **Dijaški štrajk.** V Zagrebu stavkajo dijaki stavbene šole. Zahtevajo, da se odstrani neki profesor, ker ne zna hrvaščine! Doslej stavka samo III. letnik; če bi jih vsled tega izključili, izstopijo tudi dijaki drugega in četrtega letnika.

— **Hrvati.** Izvrševalni odbor hrvatske-srbske koalicije je 5. t. m sklenil. da bodi plenarna seja hrvatskih ogrskih državnozborskih poslancev dne 9. t. m. v Budimpešti.

Tuje.

* **Cesarjevo zdravje** ni tako povoljno kakor se zatrjuje, ker ostane ves mesec oktober v Schönbrunnu, kjer ne bo nikogar sprejemal.

* **Prusi proti Poljakom.** Pruska vlada snuje že zopet nova nasilstva proti Poljakom. Društveni zakon se spremeni v toliko, da bo mogoče z vso strogostjo nastopati proti poljskim društvom in poljskim zborovanjem. — Kot uspešno sredstvo za prilog ponemčevanja smatrajo vodilni krogi stalno naselitev kakšnega cesarskega princa v Poznanju. Baje je za to določen prestolonaslednik.

* **Proces proti Steslju ustavljen.** Listi poročajo, da je car s posebnim ukazom ustavil proces proti generalu Steslju in tudi razveljavil odlok sodišča, da se Steslju odvzamejo vojaške časti; iz tega se da sklepati, da so bili pri prodaji Port-Arturja Japoncem udeleženi še razni drugi činovniki, katerih imena pa ostanejo tajna.

* **Mestni prefekt v Belgradu** Cerovič je bil radi dogodkov v belgrajskem policijskem zaporu, dne 29. septembra t. l, kjer sta zgubila brata Novakovič življenje, upokojen.

* **Drzen napad na brzovlak,** ki je vozil iz Odese v Kiew, se je izvršil v torek zvečer. Roparji so vstavili vlak, nakar so ga obstreljevali od obeh strani. Enega orožnika so ubili, več potnikov ranili, nakar so razdejali z dinamitom blagajno in tovorni voz zažgali. Prtljaga potnikov in pismena pošta je bila uničena; tudi so odnesli s seboj ves denar in vrednostne listine. Roparji so nemoteni pobegli. zasledujejo jih kozaki. Vlak se je po napadu vrnil v Odeso. Z istim brzovlakom se je vozil tudi češki državni poslanec dr. Kramař, ki je izjavil, da so ustavili lopovi vlak z rdečo zastavo, nakar je stopilo v vsak voz pet roparjev.

* **Finski deželni zbor** se je izrekel za predlogo, ki dovoljuje ruski vladi dvajset milijonov mark za njene vojaške potrebe.

* **O morilcu cesarice Elizabete** Luccheniju poroča znan pariški list, da se je popolnoma premenil. Peča se z učenjem jezikov in sedaj piše svoje memoarje, katerih je že napisal dva zvezka in kjer toži o mnogih neprilikah, ki so ga tlačile na Francoskem in Avstro-Ogrskem že v mladosti. Obširno opisuje svoje vojaške dogodke v italijanski armadi.

* **Zakaj Björnstjerne Björnson mrzi Madžare.** Uredništvo madžarskega „A Hir“ se je obrnilo do slav. norveškega učenjaka Björnstjerna Björnsona s prošnjo, naj on uredništvo obvesti, zakaj tako neprijazno v javnosti šiba Madžare zaradi njihove krivične politike napram nemadžarskim narodnostim. Odgovor svetovnoznanega starega učenjaka se je glasil: „Gospod! Od svoje mladosti sem ljubil Madžare in jih spoštoval, no, kasneje — ko sem jih s svojimi očmi premotril in ko sem doznal, kako brutalno postopajo z nemadžarskimi narodnostmi, s katerimi žive v državni skupnosti — pričel sem mrzeti njihov šovinizem. Mislim in prepričan sem, da zunaj Ogrske ni nikogar, ki bi ne bil proti Madžarom enakih misli. Mislimo, da bodo te brutalnosti prej ali slej bacnile Madžare v veliko nesrečo. Hočete li pa moje nazore v tej stvari pobliže spoznati, tedaj izvolite, gospod, čitati moj članek, ki sem ga v raznih časopisih obelodanil z naslovom „Mir in prijatelji miru“. Niti zabavljanje, a niti grožnje me ne morejo odvrniti od razpravljanja te zelo važne stvari. Sprejmite, gospod, izraz mojega osobitega spoštovanja. Björnstjerne Björnson.“ Znano je, kako se Madžari ponašajo s svojo izobrazbo, s svojo kulturo in civilizacijo, kako so oni v vsem enaki kraljevini Norveški, a na njihovo veliko žalost jih sedaj lastni sin te svobodoumne države — ki se je nedavno odločila od švedskega kraljestva ter postala samostojna — javno, pred očmi celega sveta tako neusmiljeno šiba.

* **Velikanska povodenj na južnem Francoskem in na Španskem.** Velika nesreča je doletela prebivalstvo južne Francije in Španije. Na Španskem je kmetijstvo in sploh obrt v jako slabem stanju, kakor je splošno znano, saj je nekdanja cvetoča Španija, sedaj prava puščava in gospodarsko mnogo zanemarjena pokrajina. Toda kar je še vendar obdelanega, je v mnogih krajih preplavila in odnesla voda, tako, da bo mnogo jesenskih pridelkov, katerih prebivalci še niso pospravili, popolnoma uničenih. Tudi mesta, trgi in vasi trpe pod povodnijo, zakaj voda je poplavila mnogo večjih trgov, vasij in krajev. Pota in železnice so razdrte in je nemogoče vsako prevažanje. Škode je veliko milijonov. Tudi francoski jug nima letos gospodarskega uspeha. Spomladi in poleti je bil oni znani upor vseh vinogradnikov, ki se jih je samo pri demonstraciji v Montpellieru zbralo nad pol milijona. Celemu jugu je pretil gospodarski propad, ako se vinogradnikom, njihovi resnični in upravičeni želji ne ugodi, in z gospodarskim propadom je pretil celi republiki velik nered, upor in vstaja, ker so vsi vinorejci izborno organizirani. Temu se je vendar republika še pravočasno vsaj deloma izognila in predložila v zbornici tozadevne prepotrebne zakone v obrambo vinogradnikov. Prvi gospodarski katastrofi se je dežela vsaj začasno ubranila in sedaj je prišla druga nesreča, ki sicer zadene samo majhen del prebivalstva, vendar je posebno za dotičnike jako občutna in usodna. Na jugu namreč že štirinajst dni skoro neprestano dežuje in voda je vsled velikega dežja tako narasla, da je zahtevala ne samo poljedelskih, ampak tudi človeških žrtev. Istočasno kakor v Španiji, je tudi tu voda poplavila mesta, vasi in naselbine ter kakor tam, tako tudi tu napravila ogromno škodo. Železniške proge so v neredu, ceste razkopane, pota razdrta in razjedena, hiše pod vodo, pridelki, bodisi poljski ali pa sadje, pa plavajo po vodi. V mnogih krajih so potegnili tudi več mrtvih iz vode. Prebivalci so v strahu in beže v varnejše kraje, povsod, kjer in kamor je prišla povodenj, vlada beda, posebno med manj premožnimi prebivalci, ki so tako prišli ob vse svoje imetje. Predsednik republike, Fallières, potuje sam z večjim spremstvom ministrov in državnih podtajnikov po pokrajinah, katere je zadela povodenj. Kamor pride, povsod ga pozdravlja prebivalstvo kot svojega rešitelja. In res je razdelil že za prvo silo nad milijon frankov in odredil potrebno, da se prebivalstvu odpomore. Po mestih in vaseh se morajo prevažati s čolni, ker je z vozom cesta nepristopna, vendar se kljub temu predsednik ne brani pota. Koliko je pravzaprav škode, koliko ponesrečenih in mrtvih, se še ni dognalo. Pravijo, da je število jako veliko. Nekoliko se opaža, da povodenj že pojenjuje in je upanje, da večjih nezgod ne bo in da se nebo zopet zjasni. Vsekakor bo to vplivalo mnogo na gospodarsko stanje prebivalstva francoskega juga, ki ni letos nič kaj v dobrem položaju. Naj še omenimo, da so vinogradniki, ki so imeli že zbrano veliko denarno vsoto, sklenili ves denar nakloniti vsled povodnji oškodovanemu prebivalstvu.

* **Stavka železničarjev na Angleškem.** Na Angleškem vlada že dolgo veliko nezadovoljstvo med železničarji, ki imajo ogromne stanovske organizacije z nad 100.000 člani. Ker ni upanja, da bi se dale neznosne razmere zravnati mirnim potom prete železničarji z generalno stavko. Stanovska društva železničarjev pridobivajo redno na teden nad 30.000 novih članov. Glavna voditelja železničarjev v boju z železniškimi družbami sta dva člana poslanske zbornice: gg. Bell in Wardle. Nesoglasje med delavci in delodajalci traja že nad leto, ko se je vsled novih modelov strojev povečalo delo in odgovornost železničarjev, ki so nato zahtevali zvišanje plače oziroma zmanjšanje delavnih ur. Vso akcijo glede ureditve dela in plač je vodilo njihovo društvo. Ker se pa železniške družbe niso hotele pogajati z društvom in se izrazile, da se naj delavci sami pri njih zglase in predlože svoje zahteve,

katere hočejo primerno ugoditi in vpoštevati, nikakor pa da nočejo imeti opraviti z društvom, tedaj je odposlala unija svojega tajnika Bella, ki je predložil zahteve železničarjev napram svojim delodajalcem. V glavnem obsegu je tu zahteva po samo osemurnem delu za osobje, ki imajo kakorkoli skrbeti in čuvati nad vožnjo, in zvišanje dveh šilingov na teden pri plači onih, katerim bi se delavna doba ne zmanjšala. Družbe se imajo pogajati samo z železničarsko zvezo, nikakor pa ne z delavci samimi. Posredovanje poslanca Bella je ostalo brez uspeha in družbe niso na noben način hotele ugoditi zahtevi zveze. Zato so začeli prirejati železničarji po vseh krajih Angleške protestne shode in se organizirati za skupen boj proti železniškim magnatom. Še enkrat je poskusil R. Bell mirnim potom doseči sporazum, toda družbe so odklonile vsak predlog. Od tega časa vedno bolj raste ogorčenje in nezadovoljstvo, ki preti s skrajnim sredstvom, katerega se more poslužiti organizirano delavstvo. Poslanec Wardle poroča v „L'echo de Paris“ 2 t. m., da je stavka neizogibna, in da gotovo izbruhne. To bo pač eden velikanskih pojavov v socialnem življenju angleškega kraljestva, ki ne bo ostal brez posledic.

* **Brzovlak,** ki vozi med Kolinom in Hamburgom se je v torek opoldne ponesrečil. Ko je zapustil vlak ob 11. uri dopoldne postajo Duisburg in še počasi vozil, se je preobrnil nekoliko 100 korakov od postaje predzadnji voz na hudem ovinku. Preobrnjeni voz je vlekel vlak s seboj, dokler niso popokale vezi. Zadnji voz je skočil s tira in obstal na mestu. Več oseb v razbitem vozu je bilo ranjenih in ena žena, ki je bila namenjena z družino v Vzhodno Afriko, je bila ubita. — S ponesrečenim vlakom sta se vozila tudi tašča nemškega drž. kancelarja Bülowa in njegov brat, ki je poslanik v Bernu; oba sta potovala k Bülowu.

* **Najnesrečnejša ženska na svetu** je bila pač Regina Goldner v Novem Jorku. L. 1905. se je nekega večera podrl nad njo strop, da je bila pokopana tri dni pod razvalinami, ker so bil njeni hišni sostanovalci odpotovali. Ko so jo našli, so jo prenesli v bolniščnico, kjer je ozdravela. Ko je zapustila omenjeni zavod, je šla k sestri na obisk; ko je hotela stopiti na voz cestne železnice, je padla in si zlomila nogo. Seveda so jo takoj zopet prepeljali v bolniščnico. Ko je znova zapustila zavod, je najela voz, da se pelje domov. Toda v tem hipu se je splašil radi nekega avtomobila konj, ki je treščil kočijo s tako silo v brzojavni drog, da se je popolnoma razbila. Regini Goldner so se pretresli možgani in morali so jo tretjič prepeljati v bolniščnico. Med tem časom pa je propadla banka, kjer je imela nesrečnica naloženo svoje malo premoženje, in katero je vsledtega izgubila. — Revica je vstopila kot služkinja; toda takoj prihodnji dan jo je našla njena gospodinja nezavestno na postelji; gorilni plin je vhajal iz cevij in napolnil sobo, kjer je spala nesrečnica, in le malo je manjkalo, da se ni zadušila. Morala je četrtič v bolniščnico. Ko je zopet okrevala, je šla v službo k neki šivilji, kjer se je pa takoj prvi dan vbodla z veliko bakreno iglo, vsled česar se ji je zastrupila kri; takoj je morala nazaj v bolniščnico, kjer bi se bila skoro zastrupila, ker je pomotoma izpila steklenico jodove tinkture. Komaj je toliko okrevala, da je zapustila omenjeni zavod, jo je prijela policija radi „predrznega obnašanja na cesti.“ (pozneje se je izkazala njena nedolžnost). Vsa obupana je kupila nesrečnica strup, da bi se usmrtila. Rešili so jo še pravočasno; pač pa so jo zopet zaprli, ker je v Ameriki poskus samomora kaznjiv. Tedaj je skočila reva iz visočine na tla in si razbila glavo.

* **Vojna mornarica Združenih držav.** Predsednik Roosevelt je 2. oktobra govoril v St. Louisu, in sicer o razvoju vojne mornarice; govoril je seveda v imperialističnem smislu. Poudarjal je sedanji ugled Združenih držav med ostalimi velesilami in naglašal, da se amerikanski narod, ko je dosegel svoje mesto med velikimi državami, tudi posledic in dolžnostij ne sme strašiti, ki jih nalaga tako mesto. Amerika si hoče ta ugodni položaj ohraniti, delovati hoče v smislu Monroejeve doktrine in obdržati panamski kanal; za to pa potrebuje močnega vojnega brodovja. Sicer je isto že sedaj tako močno, da more s ponosom navdati vsakega Amerikanca, vendar se pa, dokler ne bo močnejše, ne sme deliti, kar bi bilo v gotovem slučaju lahko usodepolno. Ko bo panamski kanal dovršen, poslalo se bo isto lahko brez nevarnosti v celoti v Atlantski ali pa v Tihi ocean. Pa tudi pred otvoritvijo tega kanala se mora to večkrat zgoditi in v par mesecih se bo odposlalo močno brodovje za nekaj časa v Tihi ocean. Amerika je torej uvidela, da brez močnega brodovja ne more ohraniti svojega velikanskega gospodarskega razvoja na stari višini, spoznala je nevarnost, katera preti njeni trgovini v Vzhodni Aziji od strani Japoncev in zato se skrbno pripravlja, svoje pravice tudi z orožjem braniti. Denarja ima dosti, ustvari si torej lahko velikansko brodovje, vprašanje je samo, če bo tista država, proti kateri se brusi to orožje, namreč Japonska, tudi tako dolgo čakala, da si spopolni Amerika mornarico in dogradi panamski kanal.

* **Mati japonskega cesarja** je umrla v Tokiju.

* **Veliko svetovno razstavo** nameravajo otvoriti Japonci v glavnem mestu Tokiju dne 1. aprila 1912, ki bo trajala do 31. oktobra. Predsednik razstave bo princ Fushimi, ki se je vrnil šele pred kratkim iz potovanja po Evropi.

Gospodarstvo.

C. kr. kmetijska družba kranjska priredi prihodnje leto ob priliki kmetijske razstave v Pragi kmetijsko poučno potovanje na Češko. Na to potovanje opozarjamo že sedaj kmetovalce, osobito zadruge, ker se bo na Češkem nudila vsem udeležencem prilika videti ne le uzorne kmetije, ampak osobito visoko razvito zadružništvo.

Zahtevajmo občno državno zavarovanje proti ujmam! je naslov izvrstnemu članku v „Kmetovalcu“, v katerem priporoča pisec z ozirom na ogromno škodo, katero leto za letom, osobito letos povzročajo ujme kmetom, ter z ozirom na to, da se s podelitvijo nezadostnih državnih, oziroma deželnih podpor škoda nikakor ne more poravnati, ustanovitev občne državne zavarovalnice proti ujmam kot najuspešnejše sredstvo za povzdigo kmečkega stanu in odvrnitev izseljevanja, katero se od dneva do dneva širi.

Češke mlekarske zadruge na Moravskem. Na Moravskem je 99 čeških mlekarskih zadrug z 11.145 zadružniki. Večina istih je postavila lastna poslopja, ki so stala 1,656 000 K. 40 mlekarn se goni z ročnim obratom, 49 s paro, 5 z bencinom, 2 z električno in 2 z vodno močjo. V l. 1906. so prodale mlekarne 1,122 000 l neposnetega mleka, izdelale okrog 1,600.000 kg surovega masla, nad 3,000.000 mehkega sira, okrog 2,000.000 kosov raznih vrst sira in mnogo kvargelnov.

Zadružniki so dobivali za liter mleka 9—12·8 h.

Posebno pomenljiv je uspeh mlekarn v tem oziru, da se je v okrožju mlekarn povzdignilo število goveje živine za 60—70%.

Etika in politika.

Predaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Sukno in modno gosposko blago, damsko fino blago in loden najceneje dobavlja

A. Skorkovsky v Humpolcu (Češko).

Tovarniška zaloga v Pragi

II., Jungmanov trg (nasproti spomenika).

Uzorci brezplačno.

Ustanovljeno 1842. Telefon štev. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela „Union“.

Delavnica: Igriške ulice 6 Ljubljana.

Prva domača dolenjska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno		K 1·—	lit.	Tropinovec navad.		K 1·—	lit.
„	III.	„ 1·10	„	„	III.	„ 1·10	„
„	II.	„ 1·30	„	„	II.	„ 1·20	„
„	I.	„ 1·50	„	„	I.	„ 1·40	„
Drožnik	III.	„ 1·30	„	Brinjevec	III.	„ 1·40	„
„	II.	„ 1·50	„	„	II.	„ 1·80	„
„	I.	„ 1·80	„	„	I.	„ 2·—	„

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra

Specijaliteta ‚Slovenec‘ narodna grenčica narodni liker od K 1·10 do K 1·20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1·— do K 1·60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1·— do K 2·— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine. Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate. Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamenterija, porte in žnore, rezice, krepince in žnore za tapetnike. Krepi in flori za žalovanje. Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore. Šerpe iz svile, čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka. Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Gumbi in različne igle. Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje. Idrijske čipke, vezene čipke in vložki. Pajčolani za neveste, mirtovi venci. Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke. Modrci in potrebščine za modrce. Glace-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimske rokavice. Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda. Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute. Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače. Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi. Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje. Kravate, gumbi za manšete. Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice. Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo. Nahrbtniki, ovratniki, robci. Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne! Razpošiljam po poštnem povzetju za 12 K 50 vin. krasno, dobro in moderno opravo katera obstoji iz sledečih predmetov: Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ? Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvstne naramnice. 3 dobre žepne rute. Vse v škatlji lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!

Odgovorni urednik: Franjo Feldstein. Izdaja konzorcij „Slov. gosp. stranke“. Lastnina „Slov. gosp. stranke“. Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.